

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

* zakres rozszerzony

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>antyk, klasycyzm, monoteizm i politeizm, judaizm i chrześcijaństwo</i> • określić ramy czasowe epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić kręgi kulturowe starożytnej Europy i je scharakteryzować 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i Jerozolimy • wypowiedzieć się na temat greckich filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiadać się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych
Grecja, Rzym	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>polis, demokracja, prawo, obywatel</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić złoty wiek Aten • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu • wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>kalokagatia</i> • wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wpływu starożytności na współczesność
Filozofia antyczna	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> • wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa • wymienić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków i sceptyków 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności Sokratesa i omówić jego metodę filozoficzną • omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ filozofii starożytnych na epoki późniejsze

Sztuka antyku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu wymienić cechy antycznego ideału piękna 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić główne cechy sztuki antycznej wyjaśnić, jak Grecy rozumieli piękno wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku wytłumaczyć, co to jest kanon objaśnić pojęcie <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> rozzróżnić okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkować im konkretne dzieła
Teatr antyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje literackie i zdefiniować dramat wskazać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos wyjaśnić, na czym polegała zasada trzech jedności wymienić przynajmniej dwa tytuły tragedii Sofoklesa: <i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozzróżnić antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy opisać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos przedstawić budowę dramatu antycznego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię narodzin teatru swobodnie posługiwać się pojęciami: <i>dytyramb</i>, <i>koryfeusz</i>, <i>agon</i>, <i>chór</i>, <i>koturny</i>, <i>maska</i>, <i>deus ex machina</i>, <i>anfiteatr</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określić rolę trzech pisarzy w rozwoju dramatu: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić etymologię słowa <i>tragedia</i> omówić wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
STAROŻYTNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Wprowadzenie do literatury starożytnej Grecji i Rzymu	<ul style="list-style-type: none"> czytać ze zrozumieniem tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> referować informacje pozyskane z tekstu informacyjnego wymienić twórców literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić gatunki literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować pojęcia: mit, symbol, <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, rodzaje literackie, epika, liryka, dramat, poezja tyrtejska, anakreontyk, <i>mimesis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić podstawowe wątki i tematy podejmowane przez starożytnych twórców literatury

Mitologia grecka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos scharakteryzować najważniejszych bogów olimpijskich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego odróżnić mit od legendy i baśni omówić rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne, i podać ich konkretne przykłady wymienić frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnić ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować mit o Orfeuszu omówić znaczenie mitów dla starożytnych Greków omówić kondycję człowieka w starożytnym świecie w świetle mitów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu wskazać archetypy w innych mitach greckich 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić antyczne toposy w kulturze współczesnej
* Mitologia starożytnych Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować mity rzymskie scharakteryzować najważniejszych rzymskich bogów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać terminy pochodzące z mitologii rzymskiej obecne we współczesnym języku wskazać wpływy greckie na mitologię rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różnice pomiędzy mitologią grecką a rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zależności pomiędzy wierzeniami starożytnych Rzymian a ich priorytetami 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rodzaje i znaczenie wpływów na światopogląd starożytnych Rzymian
Homer, <i>Iliada</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy eposu homeryckiego wymienić cechy stylu homeryckiego omówić kompozycję <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję dotyczącą tezy, że <i>Iliada</i> ukazuje tragiczną koncepcję ludzkiego losu
Homer, <i>Odyseja</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy eposu homeryckiego wymienić cechy stylu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różne sposoby przedstawiania motywu wędrowki w

	<p><i>epos</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i> 	<p>homeryckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję <i>Odysei</i> 	<p>ich funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić archetypy obecne we fragmencie 	<p><i>Odysei</i></p>	<p>kulturze</p>
<p>Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu</p>	<ul style="list-style-type: none"> odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie zinterpretować tekst
<p><i>Antyгона</i> Sofoklesa</p>	<ul style="list-style-type: none"> streścić <i>Antygonę</i> Sofoklesa wymienić racje Kreona i racje Antygony 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa scharakteryzować głównych bohaterów wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wytłumaczyć tragizm w kontekście utworu na przykładzie działań Kreona określić funkcjonowanie ironii tragicznej przedstawić istotę winy tragicznej w odniesieniu do losów głównych bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antygony</i> posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antygony objaśnić zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> streścić mit o rodzie Labdakidów wyjaśnić, na czym polega zasada <i>decorum</i> na przykładzie <i>Antygony</i>
<p>*Arystofanes, <i>Chmury</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść komedii Arystofanesa przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję <i>Chmur</i> scharakteryzować bohaterów komedii wymienić elementy składające się na komizm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić konflikt racji w <i>Chmurach</i> wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat antycznego sporu filozofii z poezją 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawienia poglądów Sokratesa

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w utworze cechy komedii greckiej 			
Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę
*Platon, <i>Państwo</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona • opisać, jak według Platona wygląda poznawanie prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini • omówić relacje pomiędzy rzeczywistością materialną a idealną 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez Platona
*Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka normatywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję dzieła • wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie: <i>mimesis</i> • wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> • omówić funkcję mitów w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję poetyki normatywnej w procesie twórczym
*O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję dzieła • wymienić cechy wypowiedzi retorycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić i omówić trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić postać Horacego • wyjaśnić pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnić pojęcie <i>horacjanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić cechy charakterystyczne pieśni • rozpoznać rodzaj liryki omawianych utworów, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworów • umieścić treść utworu w kontekście poznanych filozofii • wskazać środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworze i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania

*Mitologiczne początki Rzymu – <i>Eneida</i> Wergiliusza	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • wymienić głównych bohaterów <i>Eneidy</i> • przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentów • omówić kompozycję <i>Eneidy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter utworu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relację Eneasza i Dydony w kontekście priorytetów starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać Eneasza i Odyseusza
* <i>Eneida</i> z innego punktu widzenia – <i>Lawinia</i> Ursuli Le Guin	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji narracji pierwszoosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić problematykę fragmentu • omówić sposób reinterpretacji mitu • omówić portret psychologiczny bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować fragment w kontekście krytyki feministycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawiania kobiet w kulturze
STAROŻYTNOŚĆ – NAUKA O JEZYKU					
Język a inne systemy znaków	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje znaków • definiować znaki naturalne i konwencjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język jako system znaków 	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się różnymi kodami ikonicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać różne formy przekazywania informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenie umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznany słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań • rozróżnia rodzaje kodów (języków) 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługiwać się językiem
STAROŻYTNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Wypowiedź argumentacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić strukturę wypowiedzi argumentacyjnej • wymienić rodzaje argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposoby budowania spójności między zdaniami • rozwinąć zaproponowaną argumentację 	<ul style="list-style-type: none"> • zaproponować argumenty do podanej tezy i podeprzeć je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • zbudować spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną 	
Jak skutecznie	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić strukturę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić 	<ul style="list-style-type: none"> • budować 	<ul style="list-style-type: none"> • wygłosić spójne 	

przemawiać?	przemówienia • wymienić środki retoryczne	zależności pomiędzy sposobem budowania przemówienia a sytuacją komunikacyjną	przemówienie podążając za wskazówkami	przemówienie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej	
STAROŻYTNOŚĆ – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
Biblia – wiadomości wstępne	• wymienić religie, wywodzące się z Biblii • określić podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	• wyjaśnić pojęcie <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii • przedstawić podział ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: <i>kanon, apokryf</i> • podać przykłady frazeologizmów wywodzących się z Biblii	• omówić różnice między Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnić, czym są Ewangelie i wymienić ewangelistów • wymienić przekłady Biblii • wymienić cechy stylu biblijnego	• wypowiedzieć się na temat roli Biblii w kulturze • omówić funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną	• wyczerpująco opisać jedną z religii, wywodzących się z Biblii • wymienić święte księgi innych religii
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	• zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii	• wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> • zdefiniować pojęcia: <i>genesis, patriarcha</i>	• porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym	• interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym)	• formułować wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym
Krytyczne czytanie	• przetwarzać i	• rozpoznać główny	• sformułować	• zaprezentować i	• podjąć polemikę

tekstu – ćwiczenia	porządkować informacje zawarte w tekście	problem w tekście	argumenty potwierdzające stanowisko autora	uzasadniać własne sądy	
Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć historię Hioba • przedstawić kompozycję Księgi Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Hioba • omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawiania cierpienia w kulturze popularnej • interpretować obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
Dociekanie sensu ludzkiego życia w Księdze Koheleta	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kim był Kohelet • zrelacjonować fragment 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać środki stylistyczne użyte w fragmencie • wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków stylistycznych użytych w fragmencie • określić problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować teologiczną wymowę Księgi Koheleta • wskazać podobieństwa pomiędzy radami Koheleta a radami greckich filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Adriaen van Utrechta w kontekście omawianego utworu
Poezja biblijna – Księga Psalmów	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm, psalterz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • sklasyfikować psalmy według poznanych kryteriów • podać przykłady paralelizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat związku psalmów z muzyką • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omówić ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Boga wyłaniający się z psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)
Interpretacja tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst

			egzystencjalny		
Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić przynależność Pieśni do liryki • zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcie <i>miłość zmysłowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić oddziaływanie Pieśni na zmysły, podając cytaty z tekstu • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w Pieśni i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat przynależności Pieśni do kanonu biblijnego • wypowiedzieć się na temat alegorycznej interpretacji Pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać opis miłości zaprezentowany w Pieśni z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisać Oblubienicę z obrazu Rossettiego i porównać ją z literackim pierwowzorem postaci w Biblii
Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	<ul style="list-style-type: none"> • streścić Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • zdefiniować pojęcie <i>eschatologii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie, znajdujące się w omawianych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć w formie pisemnej analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznany słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługiwać się językiem
Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
BIBLIA – NAUKA O JEZYKU					
Akt komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować akt 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co należy 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ 	

językowej	komunikacji językowej • wymienić, co składa się na akt komunikacji	zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany	mowy ciała w procesie komunikacji	sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji	
Informacja, prośba czy zakłęcie? Funkcje wypowiedzi.	• wymienić funkcje wypowiedzi	• scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi	• określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi	• wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi	
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Jak napisać plan twórczy i odtwórczy tekstu?	• wymienić rodzaje planów • wymienić cechy dobrze przygotowanego planu	• przeredagować podany plan	• stworzyć plan odtwórczy tekstu	• stworzyć plan twórczy tekstu	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	• objaśnić etymologię nazwy epoki • wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnić pojęcia: <i>teocentryzm, feudalizm</i>	• omówić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienić średniowieczne wzorce osobowe • porównać ramy	• analizować specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omówić średniowieczny uniwersalizm, teocentryzm oraz dualizm	• interpretować rolę karnawału	• opisać wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić fazy średniowiecza 	<p>czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować średniowieczny system szkolny wyjaśnić pojęcie: <i>Biblia pauperum</i> 			
Sztuka średniowieczna	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza posługiwać się następującymi terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej omówić alegorię i podać jej przykłady posługiwać się następującymi terminami: <i>symultanizm, iluminatorstwo, miniatura, chorał, bazylika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić styl romański od gotyckiego wymienić cechy stylu bizantyjskiego i podać jego przykłady wypowiedzieć się na temat muzyki średniowiecznej
Interpretacja tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie zinterpretować tekst

ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA

<p><i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję utworu • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a tym przedstawionym na ikonie
<p>Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>Stabat mater</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Grünewalda • wypowiedzieć się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu</i>
<p>Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić żywot św. Aleksego • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować świętego jako ascetę • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i słotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście typowe elementy legendy hagiograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości • omówić parenetyczny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać inne przykłady ascezy średniowiecznej • omówić rolę świętych w życiu ludzi średniowiecza
<p>Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę
<p>Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić utwór • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie</i> z jego ujęciem na obrazie

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<p>średniowieczu</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat „czarnej śmierci” w średniowieczu 	Bernta Notkego
Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać postać św. Franciszka z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego • wyjaśnić reakcję zwierząt na słowa św. Franciszka 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić problematykę utworu • omówić funkcję elementów fantastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować metaforyczne znaczenie utworu • wyjaśnić pojęcie: <i>franciszkanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować scenę z życia św. Franciszka ukazaną na fresku Giotta
*Konteksty i nawiązania – <i>Imię róży</i> Umberto Eco	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać dwie wersje historii o kazaniu św. Franciszka do ptaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać problemy społeczne poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić uniwersalne problemy poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat roli autorytetów
Ideał rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> • scharakteryzować Rolanda • omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza • wskazać w utworze cechy eposu rycerskiego • omówić elementy <i>ars moriendi</i> obecne w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić symbole obecne w pieśni • porównać wzorzec wojownika współczesnego ze średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przykłady współczesnych wzorców osobowych
*Filozofia średniowieczna – <i>Wyznania</i> św. Augustyna	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna • przybliżyć postać św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję <i>Wyznań</i> • wymienić podstawowe założenia filozofii św. Augustyna • wyjaśnić pojęcia: <i>asceza</i>, <i>iluminacja</i>, <i>dualizm duszy i ciała</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić naturę i pochodzenie zła 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wyjaśnienie obecności zła w świecie zawarte w <i>Księdze Hioba</i> z interpretacją tego problemu w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Fra Angelico w kontekście fragmentu
*Filozofia	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na

średniowieczna – <i>Summa teologiczna</i> św. Tomasza z Akwinu	fragmenty <i>Summy teologicznej</i> • przybliżyć postać św. Tomasza	podstawowe założenia filozofii św. Tomasza • wyjaśnić pojęcie: <i>scholastyka</i>	polega opisać w tekście dowód na istnienie Boga • wyjaśnić, na czym polega scholastyczny sposób myślenia	temat zastosowanej przez św. Tomasza argumentacji • porównać filozofię św. Tomasza i św. Augustyna	temat aktualności poglądów głoszonych przez św. Augustyna i Tomasza
Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	• streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> • wymienić najważniejszych bohaterów utworu	• omówić kompozycję utworu • sformułować zasady miłości dworskiej • omówić etos rycerski na przykładzie Tristana	• objaśnić funkcję fantastyki w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy	• przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę • wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• omówić topos nieszczęśliwej miłości na wybranym przykładzie z kultury współczesnej
Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [<i>tutaj leży Izold...</i>]	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• opisać sytuacje liryczną w wierszu • omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze	• omówić kompozycję wiersza • sformułować tezę interpretacyjną	• interpretować wiersz • wskazać i omówić konteksty interpretacyjne • porównać przesłanie wiersza i przesłanie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• napisać analizę i interpretację wiersza, uwzględniając konteksty
Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
Historiografia polska w średniowieczu – <i>Kronika polska</i> Galla Anonima	• zdefiniować pojęcie <i>kroniki</i> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać obowiązki króla przedstawione przez kronikarza	• wymienić dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • zdefiniować pojęcie <i>historiografii</i> • zaprezentować wzorzec władcy na podstawie	• scharakteryzować dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • wypowiedzieć się na temat <i>Kroniki polskiej</i> jako źródła historycznego	• wypowiedzieć się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> • omówić	• podjąć dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach

		charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima		uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego	
*Testament poetycki François Villona	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować życiorys Villona stanowiący kanwę utworu • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać nadawcę i adresata ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł utworu • wyjaśnić pojęcie – <i>testament poetycki</i> • wskazać środki językowe użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych użytych w utworze • omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> • wypowiedzieć się na temat refleksji odnośnie ludzkiego życia zawartych w <i>Wielkim testamencie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
*Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić fabułę całego utworu • wymienić przewodników Dantego po zaświatach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> • wyjaśnić tajemnicę tytułu • scharakteryzować narratora • omówić kompozycję poematu • wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki, summa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu • zinterpretować alegorie obecne w poemacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze • wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
Od słowa do zdania. Czym jest gramatyka?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać błędy we wskazanych wypowiedziach i określać rodzaj błędu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję poszczególnych działów gramatyki w budowaniu wypowiedzi 	
*Jak powstał i jak rozwijał się język polski?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie: <i>język praindoeuropejski</i> • wymienić grupy języków słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać języki należące do poszczególnych grup języków słowiańskich • wskazać zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić procesy językowe, które ukształtowały podane słowa i zwroty • wskazać w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe 	

ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Jak robić notatki?	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować notatkę syntetyzującą • wymienić formy notatki syntetyzującej 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rodzaje notatek 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować notatkę syntetyzującą 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje notatkę syntetyzującą w formie mapy myśli 	
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze